

ПРОТИДІЯ РЕЙДЕРСТВУ В АГРОПРОМИСЛОВІЙ СФЕРІ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Коляда Т.А., к.ю.н., доцент, Батожська А.М., студентка

*(Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка)*

Кот О.А., студентка

(Національний фармацевтичний університет)

Конституція України від 28 червня 1996 року у статтях 41 - 42 закріпила непорушність права приватної власності, а також виключає можливість протиправного позбавлення права власності, гарантує можливість здійснення кожною людиною підприємницької діяльності [1]. Але в сучасних умовах господарювання реалізація цих положень ускладнюється внаслідок поширення такого явища, як рейдерство. Питанням протидії рейдерству було присвячено праці багатьох сучасних вітчизняних та зарубіжних науковців, проте останнім часом почастишали випадки незаконного захоплення суб'єктів господарювання. Так, за 2018 рік в Україні зафіксовано приблизно 500 випадків рейдерських захоплень в аграрній сфері і тому вважаємо, що дана проблема потребує додаткового осмислення.

На думку науковців, рейдерством є нелегітимне, незаконне заволодіння чужим майном (у тому числі із застосуванням схем силового захоплення) і використання його у власних цілях [2]. Аналітики наголошують, що сьогодні при здійсненні рейдерських схем захоплень найчастіше використовуються такі методи, як: корпоративний шантаж; шахрайство; викрадення акцій; подання скарг та заяв до відповідних органів з метою проведення перевірки; судове оскарження прав власності окремих акціонерів на належні їм пакети акцій; махінації з реєстром акціонерів; блокування проведення загальних зборів акціонерів; порушення встановленого порядку скликання загальних зборів та обрання ради директорів; призначення вищих менеджерів компанії, скуповування боргів підприємства; штучне банкрутство; використання приватних охоронних агентств для силового захвату підприємств; внесення змін до відповідних державних реєстрів (шляхом введення в оману або змови з рейдерами).

Останніми гучними прикладами є спроба захоплення елеватору в селищі Занки Зміївського р-ну Харківської області, де під час конфлікту було застосовано спеціальні засоби (травматична зброя, газові балончики) [3].

Також, випадок із сільськогосподарським кооперативом «Агрофірма Маріампольська» з Кіровоградщини, пов'язаний із внесенням змін, що не відповідають дійсності та змінюють власника до Єдиного державного реєстру [4].

На жаль, сьогодні гарантованих засобів протидії рейдерству не існує. На нашу думку доцільним буде вжиття низки запобіжних заходів організаційного характеру, зокрема:

- передача цінного майна компанії в заставу та іпотеку пов'язаній особі;
- розробка покрокового порядку дій на випадок рейдерського захоплення, щоб власники та співробітники (директор, бухгалтер) могли оперативно та ефективно вжити заходи з блокування майна, рахунків та оскаржити дії щодо зміни власників та директора;

- оперативний оперативний моніторинг статусу компанії за відкритими реєстрами: чим швидше вдасться виявити захоплення та вжити відповідних заходів, тим меншою буде нанесена шкода.

Також, вважаємо, що одночасно з організаційними заходами необхідно застосовувати і правові, такі як:

- звернення із заявою до поліції;
- звернення до Міністерства юстиції зі скаргою щодо скасування незаконних реєстраційних дій;
- звернення до суду.

Список літератури

1. Конституція України [Електронний ресурс] : закон України від 28 червня 1996 року. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 15.03.2019). – Назва з екрану.
2. Сафронова О. Розвиток організаційно-правових механізмів державної протидії корпоративному рейдерству в Україні [Електронний ресурс] // Економіка та управління підприємствами і національним господарством . – Режим доступу: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2010-2-19.pdf> (дата звернення 15.03.2019). – Назва з екрану.
3. Кромф І. Рейдерство на Харківщині : суд заарештував 15 учасників заворушень [Електронний ресурс] // Український інтерес за 14.09.2018. – Режим доступу: <https://uain.press/regions/rejderstvo-na-harkivshhyni-sud-zaareshtuvav-15-uchasnykiv-zavorushen-941240> (дата звернення 15.03.2019). – Назва з екрану.
4. Аграрне рейдерство в Україні: методи дії і протидії [Електронний ресурс] // Без купюр. – Режим доступу: <http://www.kypur.net/agrarne-rejderstvo-v-ukrayini-metody-diyi-i-protydiyi/> (дата звернення 15.03.2019). – Назва з екрану.